

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

WARSZAWA

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY

Nr. 4

KWIECIEŃ 1931

ROK VI.

POŁOŻENIE GOSPODARCZE W MARCU 1931 R.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

Wskutek niepomysłnych warunków atmosferycznych sezonowe ożywienie w życiu gospodarczym Polski, występujące zwykle z początkiem wiosny, nie uwydatniło się dotąd w silniejszym stopniu. Stan zatrudnienia niektórych gałęzi wytwórczości wykazał wprawdzie nieznaczne zwiększenie, ogólne jednak rozmiary wytwarzania i obrotów utrzymały się również w marcu na stosunkowo niskim poziomie.

W związku z tem zapotrzebowanie kredytu ze strony przemysłu i handlu na cele obrotowe było nadal względnie małe, rynek pieniężny pozostawał jednak w dalszym ciągu pod silnym naciskiem zapotrzebowania gotówkowego na regulację zaciągniętych poprzednio zobowiązań i wzrastających potrzeb kredytowych rolnictwa w związku z rozpoczęciem upraw wiosennych. Wypłacalność kredytobiorców w bankach nie wykazała poprawy tem bardziej, że banki prywatne pod wpływem zmniejszania się wkładów zmuszone były do ograniczania kredytów celem utrzymania swej płynności na odpowiednim poziomie. W korzystniejszym położeniu były instytucje oszczędnościowe, w których przyrost wkładów trwał nadal. W obrotach papierami wartościowymi przy zmniejszonych transakcjach papiery procentowe utrzymały swoje kursy, notowania akcji po przejściowej wyższości miały tendencję zniżkową.

Do pomysłnych objawów gospodarczych w mar

cu należy przede wszystkim poprawa cen ziemioplodów, która wystąpiła w Polsce znacznie silniej niż zagranicą. Eksport zbóż się zwiększył; podobnie w dziale artykułów hodowlanych wzrósł bardzo silnie wywóz jaj, a w mniejszym stopniu eksport bydła, pogorszył się natomiast wywóz trzody. Stan zasiewów ozimych przedstawiał się mniej pomysłnie niż przed rokiem.

Wytwórczość górnictwa wzrosła w porównaniu z lutym. Zbyt węgla w kraju oraz wywóz węgla i przetworów naftowych zagranicę zwiększył się. Produkcja hut żelaznych i cynkowych wykazała nieznaczny przyrost; poważnie natomiast wzrósł wywóz wyrobów żelaznych i cynku.

W dziale przemysłu przetwórczego sezonowe ożywienie zbytu i lekka poprawa zatrudnienia zaznaczyła się w przemyśle włókienniczym, głównie w przedziałniach. Stan zatrudnienia przemysłu metalowo - maszynowego przedstawiał się nadal niepomysłnie. Eksport drzewa wzmógł się, zatrudnienie tartaków w ostatnim czasie nieco wzrosło. W dziale wytwórczości chemicznej poprawił się zbyt nawozów sztucznych. Sprzedaż cukru zwiększyła się tak na potrzeby krajowe jak i na eksport. Położenie innych gałęzi przemysłowych pozostało naogół bez większych zmian przy zarysowującej się jednak tendencji sezonowego wzrostu zatrudnienia.

Ruch przedsięwzięty w handlu zaznaczył się zwiększeniem obrotów w nielicznych branżach,

również ożywienie sezonowe w handlu uwydatniło się dotąd w bardzo skromnych tylko rozmiarach. Obroty handlowe z zagranicą wzrosły, wykazując znaczniejsze saldo dodatnie.

Podobnie jak w latach poprzednich liczba bezrobotnych zaczęła się obniżać w końcu marca w związku z rozpoczęciem prac sezonowych. Ruch zniżkowy płac trwał również w okresie sprawozdawczym.

RYNEK PIENIĘŻNY

Pieniądz i kredyt. W miesiącu marcu płynność na międzynarodowych rynkach pieniężnych utrzymała się w dotychczasowych rozmiarach mimo nadchodzącego ultima kwartalnego. W Paryżu za pieniądz dzienny płacono po 1%, w Amsterdamie przejściowo nawet ½%, w Londynie 2 — 2½%, w New Yorku 1 — 1½%, w Berlinie natomiast stopa procentowa wprawdzie obniżyła się, pozostała jednak stosunkowo jeszcze wysoka, gdyż za pieniądz dzienny płacono od 3½ do 6%, zaś stopa dyskontowa od weksli towarowych wynosiła 5⅛%. W bankach emisyjnych stawki dyskontowe nie uległy zmianie z wyjątkiem Rumunii, gdzie dnia 31 marca stopa została obniżona z 9 na 8%. Względnie wysoka stopa procentowa w Londynie i Berlinie przyczyniła się do wzmocnienia kursu funta ang. i marki niem., co w wyniku pozwoliło bankom emisyjnym tych krajów na wzmocnienie ich rezerw kruszczowych.

Na rynkach papierów wartościowych przeważały w marcu ponownie nastroje pesymistyczne pod wpływem niewyjaśnionej sytuacji w rolnictwie i przemyśle oraz złego położenia finansowego niemal wszystkich większych państw. Papiery dywidendowe miały przeważnie zniżkową tendencję kursów, natomiast procentowe w dalszym ciągu wzmocniły się, stwarzając korzystniejsze warunki dla działalności emisyjnej. Z rynków emisyjnych największe ożywienie wykazały New York i Paryż. Do największych operacji międzynarodowych dokonanych w okresie sprawozdawczym należy emisja drugiej transzy pożyczki rumuńskiej w wysokości okragło 52 milj. dol., która została ulokowana na wszystkich ważniejszych rynkach europejskich i w New Yorku.

Na polskim rynku pieniężnym położenie nie uległo zmianie w porównaniu z lutym. Zapotrzebowanie kredytu na cele obrotowe było nadal małe, jakkolwiek dał się zauważyć sezonowy wzrost transakcyj kredytowych w niektórych gałęziach handlu. Podaż weksli pochodzących z transakcyj towarowych była ograniczona, wskutek czego operacje dyskontowe banków w dalszym ciągu zmalały; jedynie w Łodzi i na Górnym Śląsku obrót wekslowy wykazał większe ożywienie, przyczem krótkoterminowe ryme-

sy kupieckie znajdowały łatwy zbyty w bankach. Natomiast zapotrzebowanie kredytu na regulację poprzednio zaciągniętych zobowiązań nie zmalało dotychczas, utrzymując rynek w stanie napięcia, zwłaszcza, że rozpoczynający się ruch budowlany i prace wiosenne na roli potęgują popyt na gotówkę. Ponieważ banki w dążeniu do utrzymania swej płynności na wysokim poziomie przeprowadzały w dalszym ciągu ścisłą selekcję kredytobiorców, zapotrzebowanie gotówkowe nie znalazło dostatecznego pokrycia, wskutek czego trudności płatnicze przedsiębiorstw utrzymały się nadal. Banki prywatne wywiązały się ze swych zobowiązań na ultimo kwartału naogół bez większych trudności.

W Banku Polskim odsetek weksli zaprotestowanych w stosunku do płatnych utrzymał się w marcu na poziomie z miesiąca poprzedniego, wynosząc 4.58%. Z ogólnej sumy weksli zaprotestowanych, wynoszącej 12.5 milj. zł. (w lutym 11.7 milj. zł.) przypada procentowo na poszczególne gałęzie gospodarcze (w nawiasach dane za luty b. r.): na rolnictwo 29.49% (31.80), na włókiennictwo 12.96% (12.90), branżę metalową 12.19% (11.32), skórzaną 2.84% (2.67), drzewną 3.96% (3.86), inne 38.56% (37.45). Nieznaczny spadek protestów zaznaczył się więc w rolnictwie, natomiast we wszystkich innych gałęziach nastąpiło pod tym względem pogorszenie. Oddziały nasze donoszą o pogorszeniu się wypłacalności w drobnym rolnictwie, które dotychczas wywiązywało się ze swych zobowiązań naogół lepiej od większych gospodarstw rolnych.

Działalność kredytowa Banku Polskiego uległa dalszemu ograniczeniu; mianowicie portfel wekslowy zmniejszył się o 27.5 milj. do kwoty 571.1 milj. zł., pożyczki lombardowe wzrosły o 0.1 milj. do 85.4 milj. zł., łączny stan kredytów zmniejszył się więc o 27.4 milj. zł. Przy spadku ogólnego portfela wekslowego wzrósł stan weksli rolniczych z terminem płatności ponad 3 miesiące o 2.8 milj. do wysokości 47.2 milj. zł. w związku z wykorzystywaniem kredytów nawozowych. Kredyt na rejestrowy zastaw rolniczy zmniejszył się wskutek spłat w marcu o 8.7 milj. i wynosił w końcu tego miesiąca 26.1 milj. zł. Stan kredytów siewnych nie uległ zmianie i wynosił 15.1 milj. zł. Z końcem marca Bank Polski przyznał rolnictwu t. zw. kredyt wiosenny w wysokości 10 milj. zł.; rozdziałem jego między większe gospodarstwa rolne zajmą się banki państwowe.

Rezerwy kruszczowo-walutowe Banku Polskiego zwiększyły się w marcu; mianowicie zapas złota wzrósł o 0.2 milj. do 562.9 milj. zł., zaś waluty i dewizy (zaliczone i niezaliczone do pokrycia) zwiększyły się o 9.7 milj. do wysokości 381.2 milj. zł. Obieg banknotów zmniejszył się o 23.7 milj. do 1260.5 milj. zł. w związku ze spadkiem kredytów i wzrostem rachunków żyrowych; te ostatnie zwiększyły się o 39.2 milj.

do sumy 180.8 milj. zł., z czego na rachunki Skarbu Państwa przypada 45.3 milj. (wzrost o 21.9 milj.), zaś na rachunki prywatne 135.5 milj. (wzrost o 17.3 milj.). Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku zapasami kruszczowo-walutowymi wynosił w końcu marca 55.36% (15.36% ponad pokrycie statutowe), zaś stosunek pokrycia samem złotem 38.05% (8.05% ponad pokrycie statutowe).

Całkowity obieg pieniężny zmniejszył się w marcu o 22.1 milj. zł. do sumy 1501.7 milj. zł.; z tej kwoty przypada na bilety Banku Polskiego 1260.5 milj. zł., na bilon 238.7 milj. zł. i na bilety Skarbu Państwa 2.5 milj. zł.

W końcu marca wpłynęła do Banku Polskiego na rachunek Skarbu Państwa pierwsza transza pożyczki zapałczanej w wysokości 8.244 tys. dol.; druga transza t. j. reszta pożyczki ma być przekazana dn. 1 lipca b. r.

W bankach prywatnych spadek operacyj biernych i czynnych trwał nadal. Bilanse łączne wszystkich banków w Polsce (zestawiane przez Komisariat Bankowy Ministerstwa Skarbu) wykazują w lutym zmniejszenie się wkładów (bez rachunków bieżących) o 9.8 milj. do 847.6 milj. zł. oraz kredytów krótkoterminowych o 35 milj. do kwoty 1.817 milj. zł. Z pośród wkładów nieznaczny wzrost wykazują tylko wkłady na książeczki oszczędnościowe; w dziale kredytów najsilniejszej redukcji uległ portfel wekslowy, natomiast pożyczki terminowe wykazują raczej tendencję do wzrostu. Istnieją podstawy do przypuszczenia, że w marcu odpływ wkładów i kurczenie się kredytów w bankach prywatnych, zwłaszcza w mniejszych wystąpiło w stopniu nie mniejszym niż w lutym. Przyczyną odpływu wkładów były m. inn. nieprawdziwe przeważnie pogłoski o złem położeniu niektórych banków prywatnych. Z początkiem kwietnia zgłosił wniosek o otwarcie postępowania upadłościowego Bank Handlowy w Łodzi (kap. zakł. 5 milj. zł.) co wywołało zaniepokojenie w łódzkim ośrodku przemysłowym; załamanie się tego banku posiada jednak specyficzne przyczyny i nie może być poczytywane za objaw złego położenia banków prywatnych w Polsce. Wobec ostatnich wydarzeń jednak banki wzmacniają swe rezerwy i utrzymują wysokie gotowie kasowe.

W bankach państwowych nastąpił w marcu dalszy wzrost kredytów emisyjnych przy jednoczesnym zmniejszeniu się kredytów gotówkowych. W Banku Gospodarstwa Krajowego pożyczki emisyjne (w listach zastawnych i obligacjach) wzrosły o 11.6 milj. do 759.7 milj. zł., natomiast kredyty gotówkowe zmniejszyły się o 12.2 milj. do 1004.9 milj. zł. Łączna suma wkładów i lokat uległa zmniejszeniu o 21 milj. do kwoty 858.9 milj. zł., przyczem zmniejszenie przypada

na wkłady à vista, podczas, gdy wkłady terminowe wykazały dalszy wzrost.

W Państwowym Banku Rolnym pożyczki emisyjne (w listach zastawnych i obligacjach melioracyjnych) zwiększyły się o 1.6 milj. do 327.3 milj. zł., zaś kredyty gotówkowe spadły o łączną kwotę 9.7 milj. do 602.4 milj. zł. przyczem kredyty krótkoterminowe z funduszków własnych Banku zmniejszyły się o 20 milj. zł., a pożyczki z funduszków administrowanych wzrosły o 10.3 milj. zł. Wkłady i lokaty zmniejszyły się o 3.2 milj. do 144.4 milj. zł., zaś stan funduszków administrowanych wzrósł o 5.3 milj. do wysokości 403.9 milj. zł.

Przyrost wkładów w instytucjach oszczędnościowych był zadawalający. W P. K. O. wkłady oszczędnościowe wzrosły w marcu o 7.9 milj. do wysokości 249.2 milj. zł., osiągając łącznie z wkładami zwaloryzowanymi sumę 283.1 milj. zł. W komunalnych kasach oszczędności wkłady oszczędnościowe wzrosły w lutym o 15.2 milj. do 524.5 milj. zł.

Dewizy. Na rynku dewizowym obroty w marcu wzrosły dość silnie, wyniosły bowiem na giełdzie warszawskiej 58.2 milj. zł. wobec 36.5 milj. w lutym b. r. i 45 milj. w marcu ub. r. Z początkiem miesiąca panowała dla walut jak zwykle tendencja mocna, naogół jednak wysokość dziennego zapotrzebowania podlegała niewielkim wahaniom, utrzymując kursy na dość niskim poziomie. Czeki na New York notowane z początku marca po 8.916, podniosły kurs przejściowo do 8.926, a pod koniec miesiąca obniżyły do 8.911. Kurs oficjalny dolara gotówkowego podniósł się w pierwszej połowie miesiąca do 8.92½, potem jednak został obniżony przy słabnącym popycie do 8.90½; w obrotach nieoficjalnych obniżył się nawet do 8.90. Kursy innych walut przy słabem zainteresowaniu kształtowały się przeważnie niższkomo i w końcu miesiąca były notowane o kilka punktów niżej od notowań z końca lutego. W pierwszych dniach kwietnia kursy większości walut objawiły silniejszą tendencję zwyżkową.

Papiery wartościowe. Na rynku papierów procentowych nastąpił w marcu spadek obrotów przy niejednolitej tendencji kursów. Zainteresowanie pożyczkami państwowymi, zwłaszcza premjowemi osłabło, sprowadzając w rezultacie niższą kursów. Na dotychczasowym poziomie utrzymał się kurs 5% pożyczki konwersyjnej i 5% kolejowej; większym zainteresowaniem cieszyła się 6% pożyczka dolarowa zwyżkując z 72.5 do 74; 10% kolejowa poprawiła swój kurs ze 103 do 104.5, zaś 7% stabilizacyjna pod wpływem poprawy kursu na giełdach zagranicznych osiągnęła kurs 83.5. Natomiast 4% pożyczka inwestycyjna obniżyła się z 96 do 94 (w notowaniach sztuk) i 3% budowlana z 50 do 45. Korzystniej kształtowały się kursy listów zastaw-

nych, z pośród których poprawę uzyskały listy towarzystw kredytowych ziemskich oraz Tow. Kredytowego m. Warszawy, zaś inne utrzymały się na poziomie z poprzedniego miesiąca. Listy zastawne i obligacje banków państwowych notowano po kursach niezmiennych.

Obroty papierami dywidendowymi były nadal niskie, przyczem ilość notowań zmalała jeszcze bardziej z powodu braku materiału. W pierwszym tygodniu marca kursy większości akcji wzmocniły się; zwykowały szczególnie akcje metalurgiczne, cukrownicze i węglowe. Później jednak zainteresowanie akcjami osłabło i niejednolita tendencja kursów przeszła pod koniec miesiąca w ogólną zniżkę. Największych obrotów dokonywano, jak zwykle, akcjami Banku Polskiego, które w pierwszej połowie miesiąca uzyskały kurs 138, potem jednak obniżyły się przy silnem zaofiarowaniu do 132. Akcje innych banków, notowane sporadycznie, nie wykazały większych wahań kursowych. Z pośród innych akcji więcej ożywione obroty panowały w dziale papierów metalurgicznych, które utrzymały naogół poziom kursowy z końca lutego; natomiast inne papiery były przeważnie zaniedbane lub poszukiwane przy niżonych kursach, jednak bez oddawców.

Budżet Państwa. Dochody budżetowe państwa wyniosły w marcu 252.2 milj. zł., co stanowi w porównaniu z lutym wzrost o 52.2 milj. zł. Jednocześnie wydatki zwiększyły się o 76.2 milj., wynosząc 288.7 milj. zł., wskutek czego ostatni miesiąc wykazał przewyżkę wydatków nad dochodami w wysokości 36.5 milj. zł. Wzrost dochodów nastąpił we wszystkich działach; w szczególności dochody z danin publicznych wzrosły o 7.4 milj., z ceł o 1.8 milj., z monopolów o 4 milj. i wpływy z przedsiębiorstw o 38.1 milj. zł.

W ciągu całego ubiegłego roku budżetowego (kwiecień 1930 — marzec 1931) dochody państwowe wyniosły 2.747.8 milj. zł. (w roku budżetowym 1929/30 — 3.030.6 milj. zł.), wydatki zaś 2.801.2 milj. zł. (2.970.7 milj. zł.), czyli ostatni rok budżetowy zamyka się niedoborem w wysokości 53.4 milj. zł., który został pokryty z rezerw Skarbu Państwa, pochodzących z poprzednich nadwyżek budżetowych.

ROLNICTWO

Położenie rolnictwa pod wpływem silniejszej wyżki cen ziemiopłodów doznało w miesiącu sprawozdawczym pewnej poprawy. Ze zwyżki tej będzie mogła jednak skorzystać tylko część rolnictwa, głównie dobrze zagospodarowane większe warsztaty rolne, dysponujące jeszcze poważniejszymi zapasami ziemiopłodów, gdyż gospodarstwa finansowo słabsze, w znacznej części naj-

bardziej dotknięte przez kryzys, pozbyły się już przeważnie w całości posiadanych nadwyżek sprzedażnych zbóż.

W związku z rozpoczęciem upraw wiosennych, znacznie opóźnionych w tym roku, zapotrzebowanie kredytu ze strony rolnictwa znacznie się zwiększyło.

Ziemiopłody. Zboża. Na międzynarodowych rynkach zbożowych ceny czterech głównych zbóż wykazywały minimalne wahania. Do chwili bowiem otrzymania danych o tegorocznych zasiewach oraz o stanie zasiewów jesiennych nie zajdzie prawdopodobnie w położeniu międzynarodowych rynków zbożowych żadna poważniejsza zmiana, która mogłaby się odbić na kształtowaniu cen. O ile chodzi o poszczególne zboża, ceny pszenicy nieco się wzmocniły, ceny żyta wahały się z tygodnia na tydzień, nie odbiegając zbyt od poziomu z poprzedniego miesiąca, ceny jęczmienia i owsa wreszcie wykazywały w ciągu całego miesiąca ruch zwyżkowy.

Na rynku krajowym ceny pszenicy i żyta wyraźnie zwyżkowały w ciągu miesiąca sprawozdawczego, a zwłaszcza na początku kwietnia. Ceny owsa również dość silnie się podniosły, ceny zaś jęczmienia utrzymywały się przez cały marzec mniej więcej na jednakowym poziomie, wzmacniając się tylko na początku kwietnia.

Do poprawy cen zbóż na rynku krajowym przyczyniła się m. in. zwyżka z dniem 6 marca ceł przywozowych na zboża, (z 11 do 17 zł. za 100 kg. w odniesieniu do żyta, jęczmienia i owsa oraz z 17.50 do 25 zł. w odniesieniu do pszenicy) oraz wyczerpywanie się w niektórych okolicach kraju zapasu zbóż i zwiększenie przez to zapotrzebowania wewnętrznego. Instytut Badania Konjunktur i Cen pragnąc oświecić sytuację na rynku zbożowym przeprowadził ankietę wśród pewnej ilości większych gospodarstw ziemiańskich. Wyniki tej ankiety, oczywiście niekompletne, posiadają wartość przybliżoną, pozwalają natomiast na wysnucie pewnych wniosków. O ile więc chodzi o pszenicę, w sprzedaży której większa własność ziemiska odgrywa bardzo poważną jeżeli nie dominującą rolę, wynik ankiety, stwierdzający, że w badanych gospodarstwach pozostawało na sprzedaż w dniu 1 lutego 38.6% zbiorów, pozwala przypuszczać, że w ciągu najbliższych tygodni a nawet i miesięcy wyczerpanie się zapasu nie nastąpi. Co do żyta, otrzymane dane nie dają podstawy do żadnych wniosków. Zapasy jęczmienia zostały już w dużej mierze wyprzedane. Zapasy owsa wreszcie, wobec znacznie mniejszego zbioru w 1930 r. są już na wyczerpaniu. Wobec ograniczonego jednak popytu nie należy przewidywać braku owsa na rynku krajowym.

Istnienie dość znacznych zapasów pszenicy

na rynku polskim o tej porze roku, podczas gdy w latach poprzednich zachodziła konieczność przywozu większych ilości tego zboża, znajduje wytlomaczenie w dużym zbiorze pszenicy w r. ub. Główny Urząd Statystyczny ogłosił w miesiącu sprawozdawczym ostateczne obliczenie zbiorów 4 głównych zbóż w Polsce. Dane te na ogół mało odbiegają od poprzednio ogłoszonych jak o tem świadczą poniższe cyfry (w miljn. q.):

	Ostateczne dane	Poprzednio ogłoszone
Pszenica	22.4	21.7
Żyto	69.6	69.2
Jęczmień	14.6	14.7
Owies	23.5	23.6

Tak więc w porównaniu z rokiem poprzednim pszenicy zebrano o 25% więcej, żyta o 1% mniej, jęczmienia o 12% mniej i owsa o 21% mniej.

Na krajowym rynku zbożowym obroty nie wykazywały większego ożywienia. Po przejściowym zwiększeniu zapotrzebowania w związku ze zbliżaniem się Świąt, nastąpił w końcu miesiąca okres spokoju.

Wywóz zbóż i produktów przemiałowych zwiększył się dość znacznie w porównaniu z miesiącem poprzednim, osiągając w ogólnej sumie 53.549 tonn wartości 10.611 tys. zł. wobec 45.653 tonn wartości 8.687 tys. zł., w miesiącu poprzednim. Obroty handlu zagranicznego w zakresie czterech głównych zbóż oraz mąki za pierwsze 8 miesięcy bieżącego roku gospodarczego oraz porównawcze dane za odpowiedni okres r. ub. przedstawiają się jak następuje (w tonnach):

	Przywóz		Wywóz	
	1930/31	1929/30	1930/31	1929/30
Pszenica	1.858	11.213	61.038	9.189
Żyto	14	635	239.173	215.721
Jęczmień	35	112	120.228	191.230
Owies	2	2.828	5.249	45.647
Mąka pszenna	739	1.074	22.679	3.222
„ żytnia	—	—	51.206	5.123

Porównanie cyfr wywozu za dwa ostatnie lata odzwierciadla prawie dokładnie wyżej podane różnice w zbiorach zbóż w porównaniu z rokiem ubiegłym. Podczas gdy dla pszenicy zwyżka plonu o 25% postawiła Polskę w położeniu kraju wyraźnie eksportującego, dla żyta wywóz niewiele tylko przekroczył poziom zeszłoroczny. Wywóz jęczmienia i, w pierwszym rzędzie, owsa, wykazał natomiast silny spadek.

Niekorzystne warunki atmosferyczne, jakie panowały w marcu, spowodowały znaczne opóźnienie rozpoczęcia robót polnych. Warunki te odbiły się również niekorzystnie na stanie ozimin, jak o tem świadczą ogłoszone ostatnio dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Stan zasiewów w połowie marca*)

	1931	1930
Pszenica	3,4	3,6
Żyto	3,4	3,7
Jęczmień	3,1	3,3
Rzepak	3,3	3,4
Koniczyna	3,1	3,2

W drugiej połowie marca oraz w pierwszych dniach kwietnia pogoda pozostawała nadal niekorzystna. Dla pszenicy stopień kwalifikacyjny obniżył się do 5 kwietnia do 3.1 a dla żyta do 3.2. Jak z powyższego wynika ocena tegoroczna stanu zasiewów wypada mniej pomyślnie niż w tym samym okresie r. ub. Fakt ten, jak również spadek użycia nawozów sztucznych, pozwala przypuszczać, że tegoroczne zbiory w Polsce nie osiągną prawdopodobnie poziomu z 1930 r.

Okopowe. Według ostatecznych obliczeń Gł. Urzędu Statystycznego całkowity zbiór buraków w Polsce osiągnął w 1930 r. cyfrę 47.170 tys. q. wobec 49.704 tys. q. w roku poprzednim. Wobec ograniczenia w drodze porozumienia międzynarodowego producentów cukru kontyngentu wywozowego z Polski, cukrownie polskie w zawartych ostatnio kontraktach z plantatorami buraka cukrowego ograniczyły na r. b. powierzchnię upraw o 10%.

Zbiór ziemniaków według tychże danych wyniósł w ub. r. 309.023 tys. q., był więc również nieco mniejszy niż w 1929 r., gdy wyrażał się cyfrą 317.498 tys. q. Na krajowym rynku ziemniaków zaznaczyło się w miesiącu sprawozdawczym pewne ożywienie przy lekkiej poprawie cen. Transakcje eksportowe wykazały również znaczny wzrost. Tak więc wywieziono w marcu 2.049 tonn ziemniaków wartości 146 tys. zł. wobec 180 tonn wartości 6 tys. zł. w lutym. Do wzrostu eksportu przyczyniło się powstanie w Toruniu Związku Eksporterów Ziemniaków, który pracuje specjalnie nad zorganizowaniem wywozu sadzeniaków, głównie do Francji.

Rosliny strączkowe. Na rynku strączkowych nastąpiła w marcu pewna poprawa zarówno dla grochu jak i dla fasoli. Dla innych strączkowych tendencja, jak w poprzednim miesiącu, pozostała mocna.

Wywóz strączkowych wykazał również pewien wzrost. Tak więc wywieziono 2.315 tonn grochu wartości 741 tys. zł. i 2.173 tonn fasoli wartości 820 tys. zł. wobec 2.164 tonn grochu wartości 674 tys. zł. i 1.638 tonn fasoli wartości 685 tys. zł. w lutym.

Inwentarz żywy. Na krajowych rynkach bydła panowało w marcu ożywienie. Ceny w związku z zapotrzebowaniem przedświątecznym zwyżkowały, pod koniec miesiąca jednak zwyż-

*) W stopniach kwalifikacyjnych: 5 wyborowy, 4 dobry, 3 średni, 2 mierny, 1 zły.

ka ustalała, a nawet ustąpiła miejsca pewnej zniżce. Najsilniej zwyżkowały ceny cieląt, które w ub. miesiącu spadły bardzo nisko.

Wywóz bydła zwiększył się w marcu dość znacznie, osiągając 4.783 szt. wartości 2.726 tys. zł. wobec 3.828 szt. wartości 2.020 tys. zł. w miesiącu poprzednim.

Na rynku trzody chlewnej po silnej zwyżce cen, która miała miejsce w lutym, zaznaczyło się osłabienie tendencji. W ostatnim tylko tygodniu przed Świętami spadek dowozów przyczynił się do ponownego wzmocnienia cen.

Eksport nierogaczyny wykazał ponowny spadek wobec dalszego kurczenia się dostaw na rynek praski. Wywóz do Austrii natomiast utrzymał się na poziomie 6 — 7 tys. sztuk tygodniowo za wyjątkiem drugiego tygodnia marca, w którym dowozy zostały ograniczone do 2 tys. sztuk w celu wyrównania przekroczeń kontyngentu z poprzedniego okresu.

Ogólny wywóz nierogaczyny z Polski spadł w miesiącu sprawozdawczym do 27.887 szt. wartości 3.714 tys. zł. wobec 35.538 szt. wartości 4.994 tys. zł. w lutym.

Masło i jaja. Na rynkach masłarskich zarówno w kraju jak i zagranicą panował w pierwszej połowie miesiąca spokój i ceny utrzymywały się na niezmiennym poziomie. W drugiej połowie marca natomiast ceny poczęły gwałtownie spadać, przyczem nawet zwiększone zapotrzebowanie przedsięwzięte nie mogło tej zniżki powstrzymać.

Wywóz masła zmniejszył się nieco w porównaniu z miesiącem poprzednim, obniżając się do 735 tonn wartości 3.599 tys. zł. wobec 779 tonn wartości 3.741 tys. zł. w lutym.

Na rynku jajczarskim dowozy były duże. Wobec słabego zapotrzebowania przedsięwziętego ceny wykazały silny spadek.

Eksport jaj z Polski zwiększył się w miesiącu sprawozdawczym przeszło dwukrotnie, osiągając 4.136 tonn wartości 9.607 tys. zł. wobec 1.607 tonn wartości 4.087 tys. zł. w lutym.

GÓRNICTWO

Węgiel. Wydobycie węgla kamiennego w marcu wynosiło według tymczasowych danych 2.990 tys. tonn, zwiększyło się zatem w porównaniu z poprzednim miesiącem o 206 tys. tonn. Wzrost produkcji nastąpił w okręgu górnośląskim i dąbrowskim, gdy okrąg krakowski wykazuje spadek. Również w porównaniu z marcem ub. r. wydobycie węgla kamiennego w miesiącu sprawozdawczym było większe o 63 tys. tonn. Wskutek jednak większej ilości dni roboczych w tym miesiącu (26) przeciętna produkcja na dzień pracy obniżyła się w porównaniu z lutym o 6 tys. do 115 tys. tonn. Z uwzględnie-

niem tymczasowych danych za marzec b. r. wydobycie węgla w I kwartale ostatnich dwóch lat przedstawia się w poszczególnych okręgach następująco (w tys. tonn):

	1931	1930
Śląsk	6.874	7.317
Dąbrowa	1.786	1.741
Kraków	572	565
	<u>9.232</u>	<u>9.623</u>

Dane powyższe stwierdzają, że spadek wydobycia nastąpił jedynie w kopalniach śląskich, gdy pozostałe okręgi wykazują nieznaczne zwiększenie produkcji.

Ogólna wysyłka węgla z kopalń wzrosła z 2.315 tys. tonn w lutym do 2.494 tys. tonn w okresie sprawozdawczym, czyli o 179 tys. tonn. Zbyt wewnątrz kraju zwiększył się bowiem o 82 tys. tonn do 1.511 tys. tonn, zaś wysyłka węgla zagranicę wzrosła o 97 tys. tonn do 983 tys. tonn. Wywóz węgla na poszczególne rynki przedstawiał się następująco (w tys. tonn; za marzec b. r. dane tymczasowe):

	III.1931	II.1931	III.1930
zbyt ogólny	2.494	2.315	2.295
z tego: zbyt w kraju	1.511	1.429	1.460
eksport	983	886	835
w tem: Szwecja	170	163	181
Dania	142	130	106
Finlandja	1	11	6
Norwegja	77	54	67
pozostałe kraje			
północne	48	40	57
Gdańsk i węgiel			
okrętowy	53	77	85
Austria	121	142	144
Węgry	21	20	16
Czechosłowacja	57	62	46
Francja	108	80	66
Italia	104	51	33
inne kraje	81	56	28

Zbyt węgla w kraju wynosił w ciągu I kwartału b. r. 4.700 tys. tonn wobec 4.667 tys. tonn w tymże okresie roku poprzedniego. W większym stopniu wzrósł wywóz węgla zagranicę, gdyż o 192 tys. do 3.062 tys. tonn. Eksport węgla na poszczególne rynki w I kwartale bieżącego i poprzedniego roku przedstawiał się następująco (w tys. tonn):

	I kwartał	
	1931 r.	1930 r.
kraje północne	1.409	1.418
Gdańsk i węgiel okrętowy	228	245
państwa sukcesyjne	695	709
inne kraje	729	497
Razem	<u>3.061</u>	<u>2.869</u>

Wywóz na rynki północne został więc utrzymany prawie na poziomie zeszłorocznym, a spadek eksportu do państw sukcesyjnych (Austrii,

Węgier i Czechosłowacji) oraz zmniejszenie dostaw do Gdańska i węgla okrętowego zostały z wymienioną wyżej nadwyżką wyrównane zwiększeniem wywozu do innych odleglejszych krajów, głównie do Francji i Italji, a pozatem do Holandji, Belgji i Hiszpanji.

Ceny eksportowe węgla f. o. b. Gdańsk i Gdynia, wskutek mało pomyślnej sytuacji na zagranicznych rynkach zbytu i wzmożonej konkurencji węgla angielskiego i niemieckiego, obniżyły się w ub. kwartale z sh 12/0 w styczniu do przeciętnie sh 11/3 w lutym i marcu za tonnę węgla górnośląskiego. Ceny węgla wywożonego do krajów konwencyjnych nie uległy żadnej zmianie za wyjątkiem Czechosłowacji, gdzie obniżone zostały w połowie lutego o 6 — 10% w zależności od gatunku.

Dzięki wzrostowi wywozu węgla drogą morską zwiększył się w marcu przeładunek węgla w portach polskich o 50 tys. tonn do 690 tys. tonn (640 tys. tonn w miesiącu poprzednim) i wynosił w Gdyni 291 tys. tonn a w Gdańsku 399 tys. tonn.

Nafta. Wydobycie ropy naftowej w lutym ze względu na mniejszą ilość dni w tym miesiącu zmniejszyło się jak zwykle w porównaniu z miesiącem poprzednim o 6 tys. tonn do 50 tys. tonn (w lutym ub. r. 49 tys. tonn), Produkcja surowca w poszczególnych zagłębiach przedstawiała się następująco (w tys. tonn):

	II. 1931 r.	I. 1931 r.	II. 1930 r.
Drohobycz	39,4	43,6	39,5
Jasło	7,2	8,5	6,0
Stanisławów	3,5	4,1	3,5
Razem	50,1	56,2	49,0

Cena ropy pozostała niezmienniona. W lutym dowercono dwa nowe mniejsze szyby w zagłębiu borysławskim w górnych warstwach i uruchomiono kilka nowych otworów wiertniczych.

Zmniejszenie się urobku ropy w okresie sprawozdawczym odbiło się również na skurczeniu się produkcji rafinerij. Przeróbka ropy w tych ostatnich w lutym była również mniejsza i wynosiła 45.3 tys. tonn (w styczniu 54 tys. tonn), a wytwórczość produktów finalnych obniżyła się o 8.3 tys. do 41.5 tys. tonn. Zapotrzebowanie przetworów naftowych w kraju wynosiło 27.9 tys. tonn wobec 36.8 tys. tonn w styczniu i 30.2 tys. tonn w lutym ub. r. Ze względu na kończący się okres zimowy zmniejszyła się głównie sprzedaż nafty, a pozatem benzyny z gazoliną, olejów smarowych i parafiny, wzrosła natomiast sprzedaż oleju gazowego i opałowego. Znaczniejszego spadku sprzedaży na rynku wewnętrznym (o 8.9 tys. tonn) nie zdołały rafinerje wyrównać zwiększonym wywozem produktów zagranicę, który to wywóz w porównaniu ze styczniem powiększył się o 2.3 tys. do 14.8 tys. tonn, wsku-

tek wzrostu wywozu nafty i olejów smarowych. Wśród poszczególnych krajów powiększenie wywozu produktów naftowych zaznaczyło się w stosunku do Gdańska, Czechosłowacji i Niemiec. Ceny eksportowe utrzymują się na niezmiennym poziomie za wyjątkiem olejów smarowych, zwłaszcza cylindrowych, które zniżkowały.

HUTNICTWO

Żelazo i stal. Stan zatrudnienia hutnictwa żelaznego w marcu nadal nie był korzystny. Huty, wskutek małego zbytu na rynku krajowym i trudności eksportowych, zmuszone były w dalszym ciągu przeprowadzać redukcje pracy, wskutek czego produkcja w poszczególnych działach hutnictwa utrzymywała się znacznie poniżej poziomu z r. ub. W porównaniu z lutym b. r. nieznacznie wzrosła wytwórczość surówki o 3.8% i stali o 0.8%, produkcja wytworów walcowanych pozostała bez zmiany. Wskutek ograniczonego zbytu wytwórczość hutnictwa żelaznego w I kwartale b. r. była niższa niż w tym samym czasie ub. r. w dziale surówki o 23.7%, w dziale wyrobów walcowanych o 14.2%, produkcja stali zaś o 7.5%. W poszczególnych działach wytworzono z uwzględnieniem tymczasowych danych za marzec b. r. (w tys. tonn):

w tys. tonn	Surówka	Stal	Wyroby walcown.
przec. mies. 1913 r.	85,9	138,4	99,9
w marcu 1930 r.	43,9	105,7	80,7
w styczniu 1931 r.	32,3	91,6	62,6
w lutym „	35,5	98,6	68,8
w marcu „	36,8	99,4	68,8
w I kwartale 1931 r.	104,6	289,6	200,2
w I „ 1930 r.	137,1	313,0	233,0
w % przec. mies. 1913 r.			
w marcu 1930 r.	51,1	76,4	80,8
w styczniu „	37,5	66,2	62,8
w lutym 1931 r.	41,0	71,0	68,9
w marcu „	42,8	71,8	68,9

Zamówienia przydzielone hutom przez Syndykat w marcu wzrosły w porównaniu z lutym o 8.5 tys. tonn, zwiększyły się bowiem zamówienia rządowe na szyny i akcesoria kolejowe do 13.6 tys. tonn (3.5 tys. tonn w lutym). Zakupy prywatne wynosiły natomiast tylko 13.9 tys. tonn wobec 5.5 tys. tonn w miesiącu poprzednim, gdyż zmniejszyło się zapotrzebowanie żelaza ze strony przemysłu metalowo - przetwórczego. Ogólna suma zamówień krajowych w I kwartale b. r. osiągnęła 89.5 tys. tonn czyli była o 4.6 tys. tonn większa niż w tymże czasie ub. r.

Wywóz wyrobów hutniczych zagranicę wzrastał w poszczególnych miesiącach r. b. z 27.5

tys. tonn w styczniu do 29.1 tys. tonn w lutym i 38.2 tys. w marcu. Wynosił zatem w I kwartale b. r. ogółem 94.8 tys. tonn (114.2 tys. w tymże czasie r. ub.). W porównaniu z 1930 r. spadek wywozu nastąpił we wszystkich grupach wyrobów. Z ogólnej sumy wywozu w r. b. przypadało na szyny, żelazo i stal 57.5 tys. tonn, na blachę żelazną i stalową 27.8 tys. i na rury 9.3 tys. tonn. Podobnie jak w poprzednim roku huty polskie otrzymały w ostatnim czasie również na rok bieżący większe dostawy do Rosji, która nadal jest największym odbiorcą zagranicznym wyrobów hutnictwa żelaznego Polski.

Cynk i ołów. Po przejściowejwyżce cen metali na giełdzie londyńskiej w lutym, nastąpiła już w marcu ponowna zniżka notowań tak cynku jak i ołowiu. W ostatnim dniu miesiąca sprawozdawczego notowano bowiem cynk po £ 11⁵/₈ za tonnę ang. wobec £ 12⁷/₈ przed miesiącem, a ołów po £ 12¹/₁₀ za tonnę ang. wobec £ 14¹/₈ w dniu 2 marca b. r.

Wytwórczość cynku surowego w hutach polskich wzrosła w marcu do 13.3 tys. tonn (w lutym 13.1 tys. tonn) a ołowiu do 2.9 tys. tonn wobec 2.5 tys. tonn w poprzednim miesiącu. Również wywóz tych metali zagranicę poprawił się, osiągnął bowiem 13.4 tys. tonn cynku (8 tys. w lutym) i 2.6 tys. tonn ołowiu (0.7 tys. w lutym). Wytwórczość cynku surowego w I kwartale b. r. wynosiła ogółem 41.2 tys. tonn w stosunku do 43 tys. tonn w tymże czasie r. ub., a produkcja ołowiu 8.4 tys. tonn (przed rokiem 10.4 tys. tonn). Wywóz cynku zagranicę osiągnął w pierwszych trzech miesiącach b. r. ogółem 29.8 tys. tonn wobec 33.1 tys. w tymże czasie r. ub. zmniejszył się więc o 3.3 tys. tonn, eksport ołowiu wzrósł natomiast o 1.8 o tys. tonn do 5 tys. tonn.

PRZEMYSŁ

Przemysł włókienniczy. Łódź. Oznaki poprawy w zbycie wyrobów włókienniczych, głównie wełnianych, jakie wystąpiły w lutym, uwydatniły się wyraźniej w ciągu miesiąca sprawozdawczego. Sprzedaż wyrobów bawełnianych w marcu zwiększyła się, a ceny tkanin pod wpływem wyżki cen surowca w ostatnim czasie i zwiększających cen przędzy kształtowały się mocniej. W zawieranych transakcjach przeważało pokrycie gotówkowe. Stan zatrudnienia wielkiego przemysłu w pierwszej połowie miesiąca niewiele się różnił od lutego, w drugiej zaś połowie marca ilość zatrudnionych robotników została zmniejszona, natomiast wzrósł znacznie odsetek zatrudnionych przez cały tydzień. W fabrykach wyrobów bawełnianych, należących do Związku Przemysłu Włókienniczego pracowało:

dni	23—29.III.1931		16—22.II.1931		17—23.III.1930	
	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.
6	28.806	65,8	11.519	25,5	5.097	10,3
5	8.948	20,4	10.782	23,9	5.198	10,5
4	2.196	5,0	13.251	29,3	21.044	42,3
3	3.862	8,8	9.643	21,3	18.352	36,9
razem	43.812	100,0	45.195	100,0	49.691	100,0

Znaczniejsza poprawa stanu zatrudnienia nastąpiła podobnie jak w lutym w średnim i drobnym przemyśle, który ostatnio zaczyna coraz silniej konkurować z zakładami wielkimi.

Pod wpływem wyżki cen bawełny surowej w lutym, jak również w związku z daleko posuniętymi rokowaniami o odnowienie kartelu przędzalników, położenie na rynku przędzy znacznie się poprawiło. Zbyt przędzy był większy, skutkiem czego zapasy zmniejszyły się w przybliżeniu o 14%. Obrotów dokonywano za gotówkę przy cenach nieco wyższych niż w miesiącu ubiegłym.

W przemyśle wełnianym sezonowe ożywienie sprzedaży trwało również w marcu. Stan zatrudnienia według danych Związku Przemysłu Włókienniczego przedstawiał się w wielkich zakładach jak następuje:

dni	23—29.III.1931		16—21.II.1931		17—23.III.1930	
	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.
6	11.446	78,7	10.988	77,9	4.392	31,8
5	1.577	10,9	840	6,0	2.380	17,2
4	1.025	7,0	1.930	13,6	5.986	41,2
3	488	3,4	355	2,5	1.357	9,8
razem	14.535	100,0	14.113	100,0	13.825	100,0

Podobnie jak w przemyśle bawełnianym fabryki wyrobów wełnianych zwiększyły ilość dni pracy w tygodniu, wzrosła również nieco ilość zatrudnionych robotników.

Ceny wyrobów wełnianych utrzymały się na poziomie z miesięcy poprzednich mimo wyżki cen wełny surowej w ciągu b. r. o ca 30%, z czego na miesiąc sprawozdawczy przypada 17%. Obrotów dokonywano przeważnie za gotówkę. Transakcje kredytowe pokrywane były weksłami z terminem do 6 miesięcy. Dzięki zwiększeniu się zapotrzebowania na przędzę czesankową ceny przędzy wykazywały tendencję wzrostową. Niektóre numery przędzy cieszyły się tak znacznym popytem, że przejściowo zabrakło ich na rynku.

W przemyśle dzianym obroty przybrały większe rozmiary, skutkiem czego zapasy zmniejszyły się. Ceny i warunki pokrycia pozostały bez zmian.

Przemysł pończosznicy pracował przez 6 dni w tygodniu częściowo na dwie zmiany. Zbyt wyrobów pończoszniczych w marcu nie wykazał jeszcze zwykłego nasilenia sezonowego.

wego, był jednak większy niż w miesiącu poprzednim.

Bielsko. Sprzedaż artykułów letnich w fabrykach bielskich, która została ukończona w marcu, nie dorównała obrotom z lat poprzednich i nie osiągnęła rozmiarów spodziewanych przez przemysłowców. Napływ zamówień tak na rynek wewnętrzny jak i zagranicznych był niedostateczny. W związku ze wzrostem cen wełny, zwłaszcza wysokich gatunków australijskich, podniosły się ceny przędzy czesankowej.

W przemyśle j u t o w y m i k o n o p n y m stan zatrudnienia i napływ zamówień były nadal niezadawalające. W dziale k o n f e k c y j n y m w okresie przedsięwziętym zwiększyły się obroty, były one jednak mniejsze niż w r. ub. Położenie przemysłu k a p e l u s z n i c z e g o uległo dalszemu pogorszeniu.

Białystok. Zatrudnienie w fabrykach białostockich nieco się zwiększyło, głównie w większych zakładach, pracujących na eksport. Sprzedaż wyrobów nieznacznie się poprawiła, głównie pod wpływem wzrostu cen surowca, a odnośnie do wywozu na Daleki Wschód dzięki nieznacznej cenie srebra.

Ogólna wartość wywozu wyrobów włókienniczych z Polski w marcu zwiększyła się w porównaniu z miesiącem poprzednim o 1,5 miljn. zł. W miesiącu sprawozdawczym wywieziono bowiem przędzy i wyrobów gotowych na sumę 11,4 miljn. zł. wobec 9,9 miljn. zł. w lutym b. r. i 14,2 miljn. zł. w marcu 1930 r.

Przemysł metalowo-maszynowy. Wzrost zatrudnienia fabryk metalowo-maszynowych, zaznaczający się zwykle na początku sezonu wiosennego, w roku bieżącym dotąd prawie zupełnie się nie uwydatnił i stan zatrudnienia tej gałęzi przemysłowej utrzymywał się w marcu na niskim poziomie z miesiący poprzednich.

W dziale maszyn rolniczych zamówienia krajowe ze strony hurtowników i rolnictwa były nadal bardzo małe, gdyż rolnicy mimo wzrostu cen płodów rolnych nie czynią większych inwestycji w inwentarzu martwym, zmuszeni do regulowania dawnych zobowiązań. Wskutek tego zamówienia maszyn i narzędzi rolniczych w większości okręgów nie dochodzą do połowy zakupów w sezonie wiosennym ub. r. Mało oczywiście zatrudnione są nadal również inne działy przemysłu maszynowego, jak fabryki maszyn dla przemysłu rolnego, cementowni, cegielni, przemysłu drzewnego, tekstylnego i maszyn elektrycznych. Zakłady produkujące obrabiarki do metali wykonywają przeważnie zamówienia zagraniczne (sowieckie) i prowadzą rokowania o uzyskanie dalszych dostaw.

W odlewnictwie część przedsiębiorstw była w dalszym ciągu nieczynna nie znajdując dostatecznego zbytu dla swych wyrobów, który to

zbyt był więcej niż o połowę mniejszy niż przed rokiem. Zakłady budowy mostów i konstrukcyj żelaznych liczą na poprawę zatrudnienia w najbliższym czasie w związku z prowadzonymi przez największe w tej dziedzinie przedsiębiorstwa pertraktacjami o dostawy na tegoroczny sezon inwestycyjny. W okręgu warszawskim poprawił się w niektórych zakładach stan zatrudnienia w dziale wyrobów mosiężnych i miedzianych. W trudnej sytuacji znajdują się nadal fabryki gwoździ i drutu, gdyż ostra konkurencja między poszczególnymi zakładami obniża stale ceny, a ograniczony zbyt wyrobów nie zapewnia przedsiębiorstwom dostatecznego zatrudnienia.

Przemysł drzewny. Mimo, że w okresie sprawozdawczym zbyt materiałów drzewnych był nadal bardzo mały, tartaki zwiększały stan zatrudnienia, licząc na ożywienie ruchu budowlanego w najbliższym czasie. W miesiącu sprawozdawczym uruchomiono dalsze tartaki, dotychczas nieczynne. Wskutek sprzyjającej pogody zakończono już w marcu wszelkie prace związane z wyrębem drzewa w lasach i przywozem do tartaków. Poczynione zapasy drewna surowego w zakładach przetwórczych ze względu na spodziewany zmniejszony zbyt są w tym roku o połowę mniejsze niż w roku poprzednim, jakością są jednak o wiele lepsze.

Wywóz drzewa zagranicę obejmuje obecnie również w większej części lepsze gatunki drewna miękiego lub materiały twarde do dalszej przeróbki. Ostatnio nastąpiło lekkie ożywienie w wywozie materiałów dębowych do Belgii, Holandji i Szwajcarii. W marcu, wywóz drzewa i wyrobów w ogólnej sumie zwiększył się w porównaniu z lutym o 14 tys. do 122,4 tys. tonn, wartościowo zaś o 2,7 milj. do 15,2 milj. zł. W I kwartale bież. roku wywieziono ogółem 373,3 tysiące tonn drzewa wartości 45,8 milionów złotych, wobec 695,5 tys. tonn wartości 87,6 milj. zł. w tym samym czasie r. ub. Spadek wywozu wynosi zatem ilościowo około 46%, wartościowo zaś 48%. Zmniejszenie wywozu nastąpiło głównie w dziale drewna surowego, w mniejszym zaś stopniu dotknęło drewno napółobrobione i wyroby z drzewa, jak wskazuje na to zestawienie eksportu za I kwartał ostatnich dwóch lat:

	1 9 3 0		1 9 3 1	
	w tys. tonn	w milj. zł.	w tys. tonn	w milj. zł.
Drewno surowe	170	8,9	408	28,6
„ napółobrobione	192	29,4	268	45,6
Wyroby z drzewa	10	7,1	18	12,9
Inne	1	0,4	2	0,5
razem	373	45,8	696	87,6

Cukrownictwo. Zbyt cukru na potrzeby krajowe wzrósł w miesiącu sprawozdawczym do 31.137 tonn wobec 23.057 tonn w lutym i 28.761 tonn w marcu 1930 r. Spożycie cukru w kraju

od początku kampanji (1.X.1930 — 31.III.1931) utrzymało się na poziomie z ub. r. wynosząc 165 tys. tonn. Wywóz cukru zagranicę wynosił w marcu 9.2 tys. tonn wobec 7.3 tys. tonn w miesiącu poprzednim.

Na rynkach zagranicznych nastąpiło pewne polepszenie cen cukru w związku z zakończeniem rokowań państw eksportujących w sprawie uregulowania stosunków na światowych rynkach cukrowych. Do Międzynarodowej Rady Cukrowej prócz Polski weszły Kuba, Jawa, Czechosłowacja, Niemcy, Węgry i Bułgaria.

Młynarstwo. Zwyżka cen zbóż chlebowych oraz większe zapotrzebowanie mąki w okresie przedświątecznym wpłynęły na poprawę sytuacji młynów. Ceny mąki zwykowały w ślad za ceną zbóż. Lepszym zbytem cieszyła się mąka pszenna, gdy sprzedaż mąki żytniej była słabsza. Na rynkach międzynarodowych nastąpił spadek cen mąki żytniej, jednak wywóz mąki z Polski powiększył się z 8.986 tonn w lutym do 11.284 tonn w marcu. Również eksport mąki pszennej wzrósł do 3.209 tonn wobec 2.581 tonn w lutym.

Garbarstwo. Zastój, jaki trwał w garbarniach w lutym, utrzymał się do połowy marca. Dopiero w drugiej połowie tego miesiąca nastąpiło pewne ożywienie zbytu. Ceny skór surowych tak twardych jak i miękkich pozostały bez zmiany. Ceny surowca miały w większości okręgową tendencję zwykłą, głównie skóry cielęce, wskutek większych zakupów ze strony zagranicy. Wyplacalność odbiorców nieco się poprawiła, naogół jest jednak nadal mało zadawalająca.

Przemysł chemiczny. Wskutek znacznego opóźnienia uprawy roli i zasiewów w związku z niesprzyjającą pogodą, wiosenny sezon sprzedaży nawozów sztucznych w roku obecnym przedłużył się. W marcu nastąpiła dzięki temu znaczniejsza poprawa zbytu, przedewszystkiem w dziale nawozów azotowych, a także potasowych; wysyłka tych nawozów na potrzeby rolnictwa krajowego zwiększyła się w porównaniu z lutym przeciętnie o 100%. Szczególnie rolnicy z województwa śląskiego nabywają nawozy potasowe w wysokości z lat poprzednich, gdy pozostałe okręgi wykazują spadek zakupów. Stosunkowo mniej pomyślną była sprzedaż nawozów superfosfatowych, gdyż w r. b. sprzedano do końca marca zaledwie czwartą część ilości nawozów wysłanych w tym samym czasie r. ub. Poza zwiększonym zbytem wewnątrz kraju, państwowe fabryki związków azotowych uzyskały większe zamówienia na nawozy azotowe z zagranicy, wobec czego zakłady te znacznie wzmożyły swą produkcję, zwłaszcza w drugiej połowie marca. Również wysyłki soli potasowych zagranicę trwają nadal i idą do Czechosłowacji, Szwecji i Belgji. W marcu ożywiła się także sprzedaż

siarczanu amonu na potrzeby rolnictwa, ogólny zbył tego artykułu jest jednak w obecnym sezonie mniejszy niż w latach poprzednich.

Jak zwykle w tej porze roku nastąpiło już pewne ożywienie w zbycie niektórych *produktów węglpochodnych*, jak smoły preparowanej i paku do wyrobu tekstur smołowcowych. Z dalej uszlachetnionych derywatów węgla stosunkowo zadawalającym był zbył naftaliny czystego, naftaliny surowy natomiast nie znajdował nadal nabywców. Sprzedaż benzolu motorowego powiększyła się tak zagranicą jak i w kraju ze wzrostem zapotrzebowania paliwa motorowego do robót rolnych i dla samochodów. Wzrosło również zapotrzebowanie krezoli i fenolu, głównie na eksport.

HANDEL I ŻEGLUGA

Obroty w marcu zwiększyły się w porównaniu z lutym, głównie dzięki ożywieniu przedświątecznemu, jakie zaznaczyło się w drugiej połowie miesiąca, w ogólnej sumie były jednak mniejsze niż przed rokiem.

Przedświąteczne zwiększenie zakupów zaznaczyło się przedewszystkiem w handlu spożywczo-kolonjalnym i wódczano-likierowym. Większy zbył miały również owoce i cukry. W dziale włókienniczym pewne ożywienie wystąpiło w hurtowym i detalicznym handlu tkaninami bawełnianymi i wełnianymi. Natomiast w sprzedaży tkanin jedwabnych oraz wyrobów bieliznianych i trykotażowych, w związku z niepomyślnymi warunkami atmosferycznymi, nie nastąpiła znaczniejsza poprawa. Zbył obuwia tak mechanicznego jak i ręcznego zwiększył się, przeważnie gatunków tańszych, dostępnych dla szerszych mas konsumentów. Podobnie kształtowało się położenie w dziale galanetryjno - skórzanym.

Obroty w handlu papierowym wynosiły zaledwie 60% sprzedaży z marca ub. r. Na zmniejszenie zakupów wpływają w znacznej mierze obstrzeniakredytowe, stosowane przez producentów, którzy żądają zapłaty gotówkowej, a w wyjątkowych tylko wypadkach udzielają kredytu wekslowego do 6 miesięcy przy częściowym pokryciu gotówkowym. Przy zapłacie gotówkowej skonto kasowe wynosi 4—5%. Wyplacalność w tym dziale wskutek ostrożności w udzielaniu kredytu jest naogół zadawalająca, a zapasy papieru u hurtowników nie są duże.

Wskaźnik cen hurtowych począwszy od Nowego Roku wykazuje stały choć powolny wzrost: 71.6 w styczniu do 72.4 w lutym i 72.9 w marcu (do podstawy 1927 = 100), głównie wskutek wzrostu wskaźnika artykułów rolnych (56.9 w styczniu, 58.2 w lutym i 59.8 w marcu). Wskaźnik artykułów przemysłowych wykazuje w ostatnim miesiącu spadek do 83.9 wobec 84.4 w lutym

i 84.1 w styczniu b. r. Ceny detaliczne w Warszawie wykazują natomiast ruch odwrotny: wskaźnik ich spadł bowiem z 91.3 w styczniu do 91.1 w lutym i 90.8 w marcu również wskutek spadku cen artykułów przemysłowych, gdy artykuły rolne i żywność wykazują wzrost wskaźnika.

Ogólny obrót towarowy Polski z zagranicą wzrósł w marcu do 288.3 milj. zł. wobec 251.4 milj. w lutym, nie osiągnął jednak wartości wymiany towarowej za styczeń b. r. (305.9 milj. zł.). W porównaniu z lutym zwiększył się w marcu tak wywóz jak i przywóz, a saldo dodatnie bilansu handlowego wzrosło do 38.4 milj. zł. W miesiącu sprawozdawczym wywieziono 1.367.8 tys. tonn towarów wartości 163.8 milj. zł. czyli o 121.8 tys. tonn wartościowo zaś o 28.9 milj. zł. więcej niż w lutym; w szczególności zwiększył się wywóz artykułów spożywczych (głównie jaj i cukru), drzewa i materiałów drzewnych, paliwa (węgla i nafty), nawozów sztucznych, cynku, ołowiu, żelaza, materiałów i wyrobów włókienniczych. Przywóz z zagranicy osiągnął 236.2 tys. tonn wartości 125.5 milj. zł., czyli o 62.1 tys. tonn wartościowo zaś o 8.9 milj. zł. więcej niż w lutym. Wzrost importu nastąpił w dziale surowców i półproduktów hutniczych, surowców włókienniczych, zwłaszcza bawełny, oraz w związku z okresem świątecznym owoców zagranicznych.

Ogólny obrót towarowy w porcie gdyńskim wzrósł w marcu do 366.2 tys. tonn wobec 291.3 tys. tonn w miesiącu poprzednim, z czego na wywóz przypada 324.6 tys. tonn (260.4 tys. w lutym) a na przywóz 41.6 tys. tonn (30.9 tys. w lutym). Do portu przybyło w okresie sprawozdawczym 196 statków o pojemności 172.9 tys. ntr., wyszło zaś 194 statki o pojemności 176.5 tys. ntr. Obrót portowy w I kwartale b. r. wyniósł 980 tys. tonn wobec 803 tys. tonn w tymże okresie 1930 r. i 351 tys. tonn w 1929 r., co świadczy wymownie o stałym wzroście znaczenia portu gdyńskiego w wymianie towarowej Polski z zagranicą.

STAN ZATRUDNIENIA I PŁACE

Podobnie jak w roku ubiegłym koniec marca przyniósł nieznaczne odprężenie na rynku pracy. Ogólna suma bezrobotnych zmniejszyła się w ostatnim tygodniu marca o 1.639 osób. Stan osób pozostających bez pracy, który w roku obecnym doszedł do najwyższego poziomu w dniu 21 marca liczbą 380.660 (296.526 przed rokiem w dniu 22 marca), obniżył się w końcu tego miesiąca do 379.021. W pierwszej połowie kwietnia nastąpił dalszy spadek do 375.317 w dniu 11 kwietnia. Na stosunkowo powolne zmniejszanie się liczby bezrobotnych wpływały prawdopodobnie w znacznej mierze niekorzystne warunki atmosferyczne, które utrudniały podjęcie sezonowych prac na roli oraz robót publicznych i budo-

wlanych. Stan bezrobotnych w poszczególnych działach według danych Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej przedstawiał się następująco:

	11.IV.1931	28.II.1931	29.III.1930
Górnicy	12.426	9.968	8.610
Hutnicy	4.755	4.634	2.648
Metalowcy	29.545	27.502	20.352
Włókiennicy	31.106	34.669	33.848
Pracownicy budowlani	42.955	41.069	42.982
Pracownicy umysłowi	25.975	24.801	16.805
Inne zawody	34.484	33.451	} 170.367
Niewykwalifikowani	194.071	189.554	
Razem	375.317	365.648	295.612

Najwyższy stan bezrobotnych wykazywały w dniu 11 kwietnia okręgi przemysłowe: Śląsk 67.160, Łódź miasto 35.125, Warszawa miasto 22.488, Sosnowiec 22.150, Poznań 18.395, Częstochowa 14.808, Łódź powiat 13.714.

W związku z trudnym położeniem przemysłu i handlu ruch zniżkowy płac trwał nadal w okresie sprawozdawczym. Ze zniżek zarobków, obejmujących większe grupy pracowników, należy wymienić obniżenie płac robotniczych o 4% w przemyśle i handlu w województwie pomorskim i części województwa poznańskiego. W przemyśle naftowym obniżono zarobki o 2%. Poza-tem w wielu przedsiębiorstwach, szczególnie w zakładach pracujących na potrzeby budownictwa, jak cegielnie i tartaki, obniżono płace robotnicze w różnym stosunku w zależności od warunków lokalnych i położenia przedsiębiorstw. Między innymi obniżono również w okręgu bielskim płace pracowników fizycznych w przemyśle budowlanym o 12% i w niektórych przedsiębiorstwach przemysłu drzewnego o 4 — 5%, w przemyśle drukarskim w Katowicach o 6%.

W związku z niekorzystnym położeniem w wielu gałęziach produkcji nastąpiło ze strony pracodawców w wielu wypadkach wypowiedzenie umów pracownikom fizycznym i umysłowym, np. w górnictwie węglowym w zagłębiu dąbrowskim i krakowskim, w przemyśle tkackim i maszynowym w Bielsku. Toczą się również rokowania o obniżki zarobków w hutach żelaznych na Górnym Śląsku. Wypowiedzenie umów nastąpiło po-za-tem w przemyśle budowlanym w Warszawie, w przemyśle graficznym w woj. Poznańskim i Pomorskim i w niektórych instytucjach miejskich w Warszawie.

Ze względu na obniżające się pod wpływem przesilenia gospodarczego dochody Skarbu Państwa, Rada Ministrów zawiesiła Rozporządzeniem z dnia 10 kwietnia wypłatę 15% dodatku do uposażeń i zaopatrzeń urzędników państwowych i wojskowych począwszy od 1 maja b. r. Wskutek cofnięcia tego dodatku dotychczasowe uposażenia obniżone zostały przeciętnie o 12%. Zmniejszenie pensyj pracowników umysłowych nastąpiło również w różnych przedsiębiorstwach prywatnych.

Kursy ważniejszych akcji na giełdzie warszawskiej

RODZAJ AKCJI	Wartość nominalna w złotych	Ostatnia dywid. w %	Kurs najniższy			Kurs najwyższy			Kurs ostatni		
			Marzec 1931	Luty 1931	Marzec 1930	Marzec 1931	Luty 1931	Marzec 1930	Marzec 1931	Luty 1931	Marzec 1930
Bank Polski	100	15	132.—	134.50	164.25	138.—	154.50	168.50	132.—	135.—	167.50
Bank Handl. w Warszawie	100	8	108.—	106.—	117.—	108.—	108.—	117.—	108.—	108.—	117.—
Bank Dyskontowy	100	10	—	—	125.—	—	—	127.—	—	—	127.—
Bank Zachodni	100	8	—	70.—	78.—	—	70.—	78.—	—	70.—	78.—
Warsz. Tow. Fabr. Cukru	100	0	28.—	29.—	28.—	30.—	32.—	27.—	28.50	32.—	27.—
Firley	50	6	—	14.50	37.50	—	14.50	38.50	—	14.50	37.50
Warsz. Tow. Kop. Węgla	100	4	29.—	31.—	50.—	32.50	34.—	54.—	32.50	31.—	54.—
Lilpop, Rau i Loewenstein	25	10	20.—	19.50	24.—	22.50	21.50	25.50	20.75	20.50	24.25
Modrz. Zakł. Górnicze	50	0	6.75	7.25	11.50	8.—	9.—	13.75	6.75	7.25	12.25
Ostrowieckie Zakłady	50	10	41.25	45.—	54.—	44.—	52.—	60.50	43.—	45.25	54.—
Norblin	100	5	34.50	29.—	63.50	36.—	31.—	65.—	34.50	31.—	65.—
Rudzki	50	8	10.—	—	—	12.—	—	—	10.50	—	—
Starachowice	50	0	11.37	11.—	20.—	12.50	12.75	22.—	12.—	11.50	20.30
Warsz. S.A. Bud. Parow. III em.	100	11	—	—	17.—	—	—	17.—	—	—	17.—
Siła i Światło	50	10	64.—	72.—	85.—	70.—	73.—	90.—	65.—	73.—	85.—
Elektr. Dąbrowska I—III em.	50	0	—	—	50.—	—	—	50.—	—	—	50.—
L. Spiess i Syn I—II em	100	4	—	65.—	100.—	—	65.—	103.50	—	65.—	103.—
Nobel I—II em.	50	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haberbusch i Schiele I—II em.	100	11	—	—	105.—	—	—	107.—	—	—	105.—
Ł. J. Borkowski	25	0	—	—	5.75	—	—	5.75	—	—	5.75

Kursy polskich pożyczek państwowych na giełdach zagranicznych

Nowy York

6% POŻYCZKA DOLAROWA				MIESIĄC	8% POŻYCZKA DILLONOWSKA			
Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.		Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.
75	81	79½	225	Marzec . . . 1930	93¾	98	97⅞	456
63	67½	66	62	Styczeń . . . 1931	82	84½	84	257
66	71	69	65	Luty "	80⅞	90	88½	233
69¼	73⅞	70⅞	117	Marzec . . . "	87	89½	87	201

7% Pożyczka Stabilizacyjna

NOWY YORK				MIESIĄC	LOND Y N			
Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.		Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.
83⅞	88⅞	87⅞	599	Marzec . . . 1930	87,25	90,05	88,30	—
75	80	79⅞	915	Styczeń . . . 1931	80,15	84,25	82,00	—
78⅞	81¾	81¾	809	Luty "	81,85	84,70	83,10	—
80½	83	81¾	690	Marzec . . . "	81,45	85,25	82,95	—

Rzeczywiste dochody i wydatki państwowe (w milj. zł.)

OKRES	DOCHODY						Wydatki	Nadwyżka dochodów
	Daniny publ. prócz cel	Cła	Monopole	Przedsiębiorstwa	Inne dochody	Razem		
1928/1929	1.312,6	425,2	890,3	104,8	275,7	3.008,6	2.808,4	200,2
1929/1930	1.340,8	395,3	886,1	111,2	297,3	3.030,7	2.970,7	60,0
Styczeń 1930	132,6	26,3	70,4	4,0	16,7	250,0	242,0	8,0
Luty "	100,7	21,9	66,2	2,1	46,3	237,2	222,2	15,0
Marzec "	102,8	31,7	83,6	18,6	44,9	281,6	281,1	0,5
Styczeń 1931	109,8	18,7	62,8	1,9	36,5	229,7	228,2	1,5
Luty "	88,7	16,2	54,1	2,9	38,1	200,0	212,5	-12,5
Marzec " ¹⁾	96,1	18,0	58,1	41,0	39,0	252,2	288,7	-36,5
Kwiecień — Marzec 1929/30	1.340,8	395,3	886,0	111,2	297,3	3.030,6	2.970,7	59,9
" " 1930/31	1.205,6	257,5	804,7	117,7	362,3	2.747,8	2.801,2	-53,4

Wytwórczość górnicza (w tys. tonn)

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	WĘGIEL KAMIENNY								KOKS	WYTWORY NAFTOWE					
	Wydobycie				Zbyt					Zapasy na zwatach	Wydobycie ropy	Przeróbka ropy	Wytwórcz. produktów	Zbyt	
	G.Śląsk	Dąbrowa	Kraków	Polska ogółem	Na dzień roboczy	W kraju	Eksport	W kraju						Eksport	
1927	2.333	637	204	3.174	127	1.850	925	1.317	117	60	57	52	28	23	
1928	2.537	635	211	3.383	135	1.970	1.108	597	138	62	60	55	31	22	
1929	2.870	746	237	3.853	154	2.260	1.199	1.108	155	56	55	50	34	21	
1930	2.362	577	183	3.124	114	1.732	1.068	1.776	132	55	52	48	34	16	
Luty 1930	2.286	531	173	2.990	125	1.439	867	1.766	142	49	55	50	30	17	
Marzec "	2.175	485	170	2.830	109	1.460	830	2.040	143	54	48	44	28	14	
Styczeń 1931	2.567	673	218	3.458	138	1.760	1.192	1.532	119	56	54	50	37	13	
Luty "	2.062	541	181	2.784	121	1.430	887	1.752	107	50	45	42	28	15	
Marzec " ¹⁾	2.245	572	173	2.990	115	1.505	983	1.890	

Wytwórczość hutnicza (w tys. tonn)

Rynek pracy (w tys.)²⁾

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	HUTNICTWO ŻELAZA I STALI						HUTNICTWO CYNKU I OŁOWIU				ILOŚĆ ZATRUDNIONYCH ³⁾				Zarejestrowani bezrobotni		
	Wydobycie rudy kraj.	Import rudy	Wytwórczość hut			Zbyt		Wydobycie rudy kraj.	Import rudy	Wytw. hut		Eksport cynku	Górnictwo	Hutnictwo		Przemysł	Roboty publiczne
			Surowki	Stali	Wytw. walcowni	W kraju	Eksport			Cynku	Ołowiu						
1927	45	59	56	104	77	44	13	87	18	13	2,5	13	145	58	587	16	165
1928	58	46	57	120	87	59	13	92	17	13	3,0	11	147	67	649	17	126
1929	55	61	59	115	80	42	19	94	18	14	3,0	12	164	60	557	16	185
1930	40	31	40	103	76	31	35	88	20	15	3,2	12	151	56	527	32	228
Luty 1930	42	35	43	102	77	27	42	90	21	14	3,6	9	158	58	517	11	283
Marzec "	44	37	44	106	80	27	42	95	21	15	3,2	15	158	57	517	15	296
Styczeń 1931	28	48	32	92	63	43	28	92	18	15	3,1	8	147	51	438	9	345
Luty "	26	30	35	99	69	19	28	77	10	13	2,5	8	137	49	432	9	366
Marzec " ¹⁾	11	37	99	69	27	38	15	13	2,9	13	379

Handel zagraniczny Polski.

Przewóz towarów na kolejach polskich⁴⁾

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	PRZYWÓZ		WYWÓZ		SALDO		Naładowano na P. K. P. ⁵⁾	Przyjęto od kolei zagr.	Tranzyt	Ogółem
	w tys. tonn	w milj. zł.	w tys. tonn	w milj. zł.	w tys. tonn	w milj. zł.				
1927	409	241,0	1.696	209,6	+ 1.287	- 31,4	14.400	693	1.105	16.198
1928	430	280,1	1.702	209,0	+ 1.272	- 71,1	15.639	643	1.131	17.413
1929	424	259,4	1.753	234,4	+ 1.329	- 25,0	16.211	604	1.175	17.990
1930	298	187,2	1.577	202,8	+ 1.289	+ 15,6	13.378	441	1.105	14.924
Luty 1930	281	181,7	1.574	218,1	+ 1.293	+ 36,4	11.620	469	1.067	13.156
Marzec "	307	194,9	1.313	221,1	+ 1.006	+ 26,2	11.591	476	1.237	13.304
Styczeń 1931	278	153,4	1.418	152,5	+ 1.140	- 0,9	11.236	351	864	12.431
Luty "	174	116,6	1.246	134,9	+ 1.072	+ 18,3	10.470	336	953	11.759
Marzec " ¹⁾	236	125,5	1.368	163,8	+ 1.132	+ 38,3

¹⁾ Dane tymczasowe. ²⁾ Na koniec roku wzgl. miesiąca. ³⁾ Przeciętnie dziennie w wagonach 15-tonnowych
⁴⁾ Wraz z naładunkiem w obrębie w. m. Gdańska.

Bank Gospodarstwa Krajowego

W a r s z a w a

Bilans surowy z dnia 28 lutego 1931 r.

STAN CZYNNY

Dział Handlowy.

1. Kasa i sumy do dyspozycji	Zł.	34,440,920.07
2. Papiery procentowe, akcje i udziały	"	75,072,813.93
3. " " własnej emisji	"	63,354,994.69
4. Weksle zdyskontowane	"	153,080,727.87
5. Pożyczki krótkoterminowe	"	155,698,956.74
6. Banki	"	24,404,836.03
7. Pożyczki gotówkowe długoterminowe	"	35,094,460.82
8. " " komunalne	"	52,334,938.82
9. " budowlane z fund. wł.	"	16,141,981.94
10. " zwaloryz. b. Instyt. sfuzj.	"	5,449,180.80
11. Inne aktywa	"	41,636,945.04
	Zł.	<u>656,710,756.75</u>

Dział emisyjny.

12. Pożyczki emisyjne	Zł.	748,058,124.62
13. Inne aktywa dz. emisyjnego	"	24,651,710.71
14. Saldo w dziale handlowym	"	28,226,119.48
	Zł.	<u>800,935,954.81</u>

Dział operacyj ze Skarbem Państwa.

15. Pożyczki budowlane	Zł.	299,950,458.60
16. Kredyty sanacyjne dla banków	"	32,576,065.90
17. Kredyty dla Kooperolnej i in	"	47,937,976.27
18. Różne kredyty	"	212,039,334.97
19. Saldo w dziale handlowym	"	30,390,466.58
	Zł.	<u>622,694,302.52</u>
20. Inkaso	"	2,080,541,014.08
21. Gwarancje i akceptacje	"	9,117,610.23
	"	<u>40,891,475.42</u>
	Zł.	<u>2,130,550,099.73</u>

STAN BIERNY

Dział Handlowy.

1. Kapitał zakładowy	Zł.	150,000,000.—
2. Rezerwy	"	43,951,132.40
3. Wkłady a vista	"	125,006,177.10
4. " terminowe	"	111,577,722.12
5. Redyskonto weksli	"	60,933,445.27
6. Banki	"	58,123,290.26
7. Inne pasywa	"	48,502,403.54
8. Saldo działu emisyjnego	"	28,226,119.48
9. " " operacyj ze Skarbem Państwa	"	30,390,466.58
		<u>656,710,756.75</u>

Dział emisyjny.

10. Specj. rezerwa dla pap. wart. wł. em.	Zł.	14,411,249.07
11. Emisje	"	748,058,124.62
12. Inne pasywa działu emisyjn.	"	38,466,581.12
	Zł.	<u>800,935,954.81</u>

Dział operacyj ze Skarbem Państwa.

13. Lokaty Skarbu Państwa:		
a) fundusze budowlane	Zł.	309,147,687.81
b) " sanac. dla banków	"	54,071,579.36
c) " ex re Kooperolnej	"	36,327,102.33
d) różne lokaty	"	223,347,933.02
	Zł.	<u>622,894,302.52</u>
14. Różni za inkaso	"	2,080,541,014.08
15. Zobow. z tyt. gwarancyj i akceptacyj	"	9,117,610.23
	"	<u>40,891,475.42</u>
	Zł.	<u>2,130,550,099.73</u>

Rada Nadzorcza

Prezes Rady:

Dr. ROMAN GÓRECKI

Zastępca Prezesa:

Dr. FELIKS MACISZEWSKI

Członkowie:

Dr. LEON BARAŃSKI
Inż. JERZY DRECKI
Inż. KAZIMIERZ GÓRSKI
WŁADYSŁAW KORSK
JÓZEF KOZUCHOWSKI
Inż. ANTONI OLSZEWSKI
Dr. ADAM ROSE

Komisarz Rządowy:

WITOLD BRONIEWSKI

Zastępcy Kom. Rząd.:

STEFAN RYBAŁTOWSKI
WITOLD PAWŁOWICZ

Zarząd Banku

Prezes Banku:

Dr. ROMAN GÓRECKI

Naczelnny Dyrektor:

VACAT

Zastępcy Nacz. Dyr.:

WACŁAW KONDESKI
Dr. FELIKS MERUNOWICZ

Dyrektorzy:

Dr. LEON BARYSZ
Dr. TADEUSZ GARBUSIŃSKI
Dr. ADAM PAWLIKOWSKI
Dr. MIECZYSLAW SZENK

Oddziały:

Biała (Bielsko), Białystok,
Bydgoszcz, Drohobycz,
Gdynia, Katowice, Kołomyja,
Kraków, Lublin, Lwów,
Łódź, Łuck, Poznań, Radom,
Równe, Stanisławów, Tarnów,
Wilno, Włocławek